

ДО ПИТАННЯ ЗАСЕЛЕННЯ ТЕРИТОРІЇ ПІВНІЧНО-СХІДНОЇ УКРАЇНИ ЗА ЧАСІВ ДАВНЬОРУСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Бабич О., студент групи ІН-51

Роботу виконано в рамках держбюджетної теми №108.01.03.06-08 - "Історичні етапи заселення і формування державних структур на території Північно-Східної України (з давніх часів до кінця 18 ст.)".

Ступінь інтенсивності процесів містобудування поряд з іншими факторами значною мірою визначала темпи формування державної території Давньої Русі у тому чи іншому її регіоні. Найбільша кількість міст Київської Русі концентрувалася у територіальних межах Київської землі - 79 з 414 зафіксованих джерелами міст¹.

Виникнення і розвиток значної кількості міських центрів Київської землі було обумовлено високим порівняно з іншими давньоруськими землями рівнем розвитку тут виробничих сил та відносин. Цьому також сприяли природньо-географічні умови Дніпровського Правобережжя; наявність розгалуженої мережі водних комунікацій і т.п.

Відсутність таких умов на лівому березі Дніпра певною мірою відобразилося на кількості та характері міських центрів, що тут виникали. Саме тут була Дніпрово-Деснянська рівнина, що використовувалася кочовиками для проникнення у південноруські землі.

Поряд з іншими факторами, ця обставина обумовила зростання на Середньодніпровському Лівобережжі головним чином укріплених фортець. Основна маса міст зосереджувалася здебільшого в області Чернігівського Полісся².

Але заселення лівобережжя Київської Русі відбувається, причому досить активно. Через цю територію пролягали значні торгові магістралі. Головною трасою, що визначала східний напрям зовнішніх торговельних зв'язків Південної Русі VIII-X ст., був Деснянський шлях. У верхів'ях Десни і Сейму він розділяється на два рукава.

Один з них, так званий хазарський шлях, течією Сіверського Донця зв'язувався з басейном Дону і Приазов'ям. Другий -

булгарський шлях - течією Десни і Сейму доходив до верхів'я Оки, де зливався з Волзьким торговим шляхом.

На Дніпровському Лівобережжі територія "Руської землі" проходила від межиріччя Снову і Десни, нижнього Посейм'я до межиріччя Сули й Псла³. Землі ці повністю належали сівер'янам.

З появою князівських столів у Чернігові та Переяславі відбулося становлення територіальних кордонів Київської землі на лівому березі Дніпра. У другій половині XI-XII ст. у соціально-економічному житті Лівобережжя спостерігався підйом, що виражався в інтенсифікації князівського, а потім і боярського землеволодіння, удосконаленні культури землеробства, зростанні міських центрів.

Все це служило важливою передумовою формування обласних територій, що концентрувалися навколо Чернігова і Переяслава. Зростаюча економічна і політична могутність лівобережної феодальної знаті стала головним фактором, що визначав розвиток цього процесу⁴.

¹Тихомиров М.Н. Древнерусские города. - М., 1959. - С.286, 296-297; Рычка В.М. Формирование территории Киевской земли (IX - первая треть XII в.). - К., 1988. - С.14.

²Рычка В.М. Указ. соч. - С.14-15.

³Насонов А.Н. "Русская земля" и образование территории Древнерусского государства. - М., 1951. - С.28-46.

⁴Рычка В.М. Указ. соч. - С.74.

Науковий керівник – асист. Дегтярьов С.І.

АРХІТЕКТОРИ СУМЩИНИ

Зубченко М., студентка групи Ю-75

Сумщина – мальовничий куточок, де приємно перепочити у затінку дерев на алейці влітку, пройтися містом, насолодитися чудовими парками, будівлями, відвідати витончені церкви, що є дивовижними. До всього цього, що милує нас око ми безперечно звикли, адже ще з дитинства вивчили більшість будівель, які нас скрізь оточують.

Проте ми не часто згадуємо імена тих людей, які саме і зробили наше місто таким прекрасним. Особисто я б хотіла згадати таких